

Milí čtenáři,

máme za sebou supervolební období, a tak bych vám rád nabídl takovou interaktivní hračku (to jsme v úvodnicích ještě neměli :-). Tři mladí vysokoškoláci stvořili web www.kohovolit.eu, na němž se můžete zúčastnit vybraných, již proběhlých hlasování v obou komorách Parlamentu České republiky v letech 2006 a 2007. Zařazené zákony se týkají reprezentativního spektra oblastí, včetně fungování demokracie, ekologických hlasování aj. Můžete si i nastavit stupeň důležitosti, jakou pro vás konkrétní navrhovaná norma má. Když odhlasujete, dozvíte se míru své shody s již uskutečněným hlasováním poslaneckých (senátorských) klubů i všech jednotlivých poslanců (senátorů). Na prvních místech se objeví ti, s nimiž se nejvíce shodujete, na posledních ti, s nimiž se nejvíce rozcházíte. Výsledky (překvapení bývají spíš pravidlem než výjimkou) pak můžete využít jako námět k dumavým přemýšlením v těchto mlžných dnech pokročilého podzimu. Pokud se pak pokusíte o rozptýlení skrze listopadového Ďáblíka, máte k dispozici:

rekapitulaci našich říjnových akcí v oboru OZE, senační zprávu o vítězství římovské Gurreovy lípy v celostátní soutěži Strom roku, upozornění na rodící se další eko-kauzu v Českých Budějovicích, články o tom, že Šumavu neohrožuje kůrovec, ale pyláci, návrat k říjnovému Zelenému čtvrtku o Boleticích, polemické zamýšlení o anketách, připomenutí Světového dne veganství, příběh o střetnutí s potěmkinismem u Českých drah a leccos dalšího.

Tomáš Malina

P.S. V jednom z dnešních příspěvků narazíte také na ukázkou klasické poezie, ale v úvodníku už dlouho beletrie nebyla. Přitom se musím přiznat, že už měsíce nosím v hlavě myšlenku nabídnout vám – až budou dny patřičně pochmurné a dušičkově-svatomartinský čas na přelomu dvou vegetačních roků dostatečně pokročilý (což je asi právě teď) – pár krátkých, ale mrazivě působivých řádek, které napsal můj oblíbený Jan Skácel; loni v srpnu jsem citoval z jeho vyznání o kraji úzkokolejných drah, dnes nabízím slova v tónu zcela jiném:

Krajina v mlhách Podzim hodil / kamenem zlatým ze všech sil / a u trati se v telegrafních drátech / s výkřikem jestřáb oběsil / Na nebi slunce jako jáma / do dálky běží telegrafní drát / a jako prázdná rukavice z peří / mrtvola ptáka visí za pařát.

Obnovitelné zdroje energie a dopady na životní prostředí

Calla zahájila díky Blokóvému grantu cyklus kulatých diskusních stolů zaměřených na problematiku možných negativních dopadů využívání obnovitelných zdrojů energie na životní prostředí. Během nich se zaměří na bioplynové stanice, větrné a malé vodní elektrárny, u nichž se objevuje nejvíce výhrad ze strany veřejnosti nebo orgánů ochrany přírody. Je třeba oddělit mýty od skutečných vlivů a o problémech diskutovat a hledat konkrétní východiska se všemi zainteresovanými stranami – provozovateli, úředníky, zástupci samospráv a samozřejmě s odborníky na daný problém. Setkání na jaře doplní exkurze na příkladná zařízení. Výsledkem posléze budou metodické listy pro investory a budoucí provozovatele těchto zdrojů.

Tématem prvního workshopu, který proběhl na Krajském úřadě Jihočeského kraje v Českých Budějovicích 29. října, byly problémy, jež se objevují v souvislosti s některými novými projekty bioplynových stanic. Jde o zápach, kterého se obává veřejnost, a o nakládání s fermentačními zbytky. Podařilo se ukázat na příčiny,

jejichž vinou došlo v několika případech k obtěžujícímu zápachu. Vždy se jednalo o porušení provozního řádu či přímo zákonů a ve všech případech šlo o stanice využívající též odpadní biomasu, zejména živočišnou. Všechny v jižních Čechách provozované a drtivá většina připravovaných bioplynových stanic jsou farmářského typu, které problémy zápachu prakticky neznají. Ministerstvo životního prostředí pak na základě prvních negativních zkušeností vypracovalo metodický pokyn pro uvádění bioplynových stanic do provozu, jež má pomoci zabránit opakování nežádoucích pachových úniků. Bioplynové stanice mají totiž řadu pozitivních přínosů nejen pro venkov a zemědělství.

Zatímco například v Německu funguje 3700 bioplynových stanic, u nás jsou to pouhé tři desítky. Přitom potenciál je zde mnohem vyšší. Je ale potřeba definovat takové podmínky, které zabezpečí rozvoj využití energie bioplynu s minimalizací dopadů na životní prostředí, což se daří.

Druhou oblastí, které se budeme věnovat 27. listopadu v Táboře, budou malé vodní elektrárny. Případní zájemci necht' mne kontaktují na edvard.sequens@calla.cz.

Edvard Sequens

Energie z pole

Statistika MPO poukazuje na velký nedostatek biomasy a zdůrazňuje nezbytnost jejího zajištění. Pro dosažení cílů rozvoje OZE však pouze vedlejší produkty ze zemědělství a lesnictví nestačí. Cílené pěstování biomasy u nás v roce 2008 bohužel stagnuje či je spíše v útlumu. Proč tomu tak je? Od letošního roku nenachází pěstování energetických plodin v rámci dotačních mechanismů podporu, která by motivovala zemědělce k vyššímu zájmu o energetické plodiny. Pro zemědělce je energetické hospodaření většinou novou oblastí, do které se bez zkušeností, záruk či podpory sami pouštět nechtějí. Pro zvýšení povědomí o této záležitosti a pro výměnu zkušeností mezi současnými pěstiteli a zemědělci se zájmem o tuto problematiku uspořádalo v září sdružení Calla, ve spolupráci s paní Ing. Vlastou Petříkovou ze sdružení CZ BIOM, dvoudenní exkurzi s názvem „ENERGIE Z POLE“.

První zastávka exkurze se uskutečnila na dvacetihektarovém poli energetického šťovíku nedaleko zámku Jemniště. Paní Petříková jej představila účastníkům jako nejstarší (9-letý) porost svého druhu na území ČR a upozornila na zásadní agrotechnické požadavky na jeho pěstování. Produkci z tohoto pole využívá pan Sternberg na zámku Jemniště, kde připravují novou koncepci vytápění zámku briketami z energetického šťovíku. K lisování briket slouží lis PANAS, u kterého aktuálně řeší otázku velikosti řezanky vhodné pro lisování. K vytápění zámku je dnes potřeba na jednu zimní sezónu cca 200 dřeva či dřevitého odpadu z pily pana Sternberga. Příští rok již bude možné využít jako paliva energetický šťovík zasetý pro tento účel.

Další zastávkou byla energeticky soběstačná obec Kněžice u Nymburku, kterou nás provedl místní zemědělec p. Soukup, pěstitel šťovíku, který dodává svou produkci do místní centrální výtopny na biomasu. V roce 2006 se v Kněžicích podařilo za podpory evropské dotace zrealizovat projekt rozvodu centrálního zásobování teplem v celé obci, kotelny na biomasu a bioplynové stanice s kombinovanou výrobou elektřiny a tepla, která je jak z hlediska tepla, tak i elektrické energie nositelem energetické soběstačnosti. Vytápění a ohřev teplé užitkové vody z centrálního systému zde využívá 92 % trvale žijících obyvatel obce, kteří jsou připojeni 149 přípojkami. Jako vstupní suroviny bioplynové stanice se využívá prasečí a slepičí kejda, odpad z potravinářské výroby, odpad a znehodnocené potraviny ze stravoven a kuchyní, kal z blízkých čistíček odpadních vod, obsah septiků a žump z Kněžic a okolí, a nově též odpad z výroby rostlinných olejů a bionafty. Hygienizaci těchto surovin zajišťuje zahřátí nad teplotu 70 stupňů Celsia. Kromě bioplynu a tepla vzniká i kvalitní substrát, který je vyvážen na zemědělské plochy jakožto kvalitní hnojivo. Kotle na biomasu, které se v létě všeobecně profilují jako silně ztrátové, jsou v Kněžicích zcela nahrazeny teplem z bioplynové stanice a kotle tak nejsou přes letní sezónu vůbec v provozu.

V podvečer účastníci exkurze zavítali na rodinnou farmu v podhůří Krkonoš v Prosečném u Hostinného, kde chovají masný dobytek a v rostlinné výrobě pěstují hlavně travní porosty. V letošním roce zde začali stavět bioplynovou stanici tzv. „zemědělského typu“, kde chystají používat převážně přebytečný travní porost a další plodiny, včetně krmného šťovíku. Biomasa z travních porostů, kukuřice a šťovíku se pro použití do fermentoru shromažďuje ve speciálních vacích, kde se konzervuje na senáž. Německý dodavatel projektoval výkon této bioplynové stanice na 250 kW, avšak farma již dnes počítá s rozšířením na 500 kW. Investice na výstavbu této bioplynové stanice činí cca 20 milionů Kč.

V pozdních hodinách jsme docestovali do Kostelce nad Orlicí, kde účastníci druhý den ráno navštívili místní firmu PANAS, která se zabývá výrobou briketovacích lisů pro vybavení malých provozoven i velkých výrobních podniků a má s touto oblastí u nás největší zkušenosti. V předváděcím prostoru firmy podal účastníkům zasvěcené informace zástupce firmy PANAS. Lisy typu Dinamic se vyrábějí s různě velikou výrobní kapacitou, podle požadavků konkrétního zájemce. Největší briketovací lisy dosahují maximální kapacity zpracovaného materiálu až 250-350 kg/hod. Briketovací lisy je možno využít k briketování nejen energetických rostlin či odpadů ze zemědělské výroby, ale například i pro lisování různých průmyslových odpadů včetně pilin či papíru.

Na návštěvě Farmy Tichý a spol., A.S. v Zámělu u Potštejna, poblíž Vamberku, ukázal p. Tichý účastníkům porost vysoké vytrvalé trávy – lesknice (chrastice) rákosovité, těsně před sklizní. Tato tráva se hodí i do podmáčené půdy a poskytuje až 12 tun/ha výnos suché hmoty. Lze ji vhodně kombinovat s jinými druhy energetických plodin, např. se sveřepem bezbranným, nebo se šťovíkem. Vzhledem k proměnlivým výkupním cenám obilí pořídil pan Tichý pro vytápění provozů živočišné výroby tohoto podniku kotlem na obilí.

Ekologický zemědělec pan Macháček z Lubníku u Lanškrouna se chystá letošní zimu vytápět svůj objekt ubytovny včetně hospodářského provozu kotlem Hammont. Jako zdroj paliva mu poslouží 19 ha porost krmného šťovíku, který se bude dodávat automaticky do kotle jako řezanka. Zajímavostí porostu pana Macháčka bylo, že ačkoliv nehnojí pozemek hnojivem, dosahuje jedny nejvyšších výnosů až 9 tun šťovíku z ha. Paní Petříková přičetla tento výsledek vhodnému ošetření porostu, především jeho diskování hned po sklizni.

Poslední zastávka exkurze byla v Litovanech u pana Franceho, který je průkopníkem v lisování rostlinných briket. Na svém lisu firmy PANAS testuje výrobu briket z různých rostlinných materiálů již 4. rok. Lisuje různou, hlavně tzv. „měkkou“ slámu (z řepky, bobu, kmínu apod.) a také si k tomu účelu pěstuje šťovík. Celou technologii lisování zdokonalil, vybavil různými nadstavbami, hlavně nástavcem na pneumatické vkládání biomasy do násypky lisu apod. Brikety spaluje úspěšně v kotli na dřevoplyn. S panem Francem se strhla debata účastníků k podpoře biomasy, neb si postěžoval, že díky současnému nastavení podmínek dotací, a nesplnění podmínky štítku „kotel na biomasu“, přišel letos o všechny dotace.

Cílené pěstování energetických plodin či dřevin je zásadní pro rozvoj biomasy; nachází uplatnění na místech, kde není intenzivní zemědělská výroba ekonomicky efektivní, např. na tzv. marginálních zemědělských půdách s nižším produkčním potenciálem. Navíc víceleté a vytrvalé energetické plodiny svým kompaktním vegetačním krytem spolehlivě udrží ornici na stanovišti a dokáží tak zabránit erozi. Tyto plodiny tak plně nahradí zatravňování a uplatní půdoochranný účinek.

Produkce biomasy má největší význam pro venkovské regiony a diversifikaci zemědělské činnosti. Vytápění biomasou podporuje hledisko energetické bezpečnosti, neboť se většinou uplatňuje v místě svého vzniku. Všechny tyto benefity pěstování energetických plodin zatím však zůstávají, kvůli nedostatečné podpoře a administrativním překážkám pro poskytování dotací, mimo pozornost zemědělců.

Hana Gabrielová

Římovská lípa se stala Stromem roku

Římovská lípa se stala s počtem 33 967 hlasů letošním vítězem celostátní soutěže Strom roku pořádané Nadací Partnerství. Letos se konala anketa o nejsympatičtější strom již posedmé. Na druhém místě se umístila oskeruše z Josefova u Hodonína s počtem 18 091 hlasů, na třetím místě pak s 16 555 hlasy dub z branického Mezivřší. Cenu pro vítěze, šek na ošetření vítězného stromu, společně převzali navrhovatelé na slavnostním vyhlášení 17. října v Brně. Prvenství římovské lípy je výsledkem usilovné spolupráce občanů, institucí i firem ochotných přispět k dobré věci. Za jejich úsilí a snahu všem, kteří římovskou lípu jakkoli podpořili, patří velký dík. Díky nim se nejen podařilo vybojovat tomuto mimořádnému stromu vítězství, ale především spojit síly za dobrou věc a finančně podpořit výsadbu nových stromů.

Pavla Matějková

Na Šumavě se žádná apokalypsa nekoná

Správa šumavského národního parku v závěru října zveřejnila, kolik lesů zde letos bylo napadeno kůrovcem. Čísla ukazují, že v oblastech ponechaných přírodě přibýlo 300 hektarů plochy lesa, kde uschly staré smrky, což představuje 0,5 % rozlohy národního parku. Celkem je tedy nyní možné vidět lesy se souvislejšími plochami suchých stromů na 2,5 % rozlohy národního parku. Veškeré výzkumné práce i monitoring prokázaly, že pod uschlými stromy záhy vyrůstá nový, odolnější přírodní les.

Zveřejněná čísla usvědčují některé politiky z toho, že před volbami mystifikovali veřejnost. Bývalý jihočeský hejtman Jan Zahradník například tvrdil: „Mám informace, které říkají, že situace na Šumavě není katastrofa, ale přímo apokalypsa“ [I-žurnál, 31. 7. 2008]. „Rozloha uschlého lesa po všech těch současných kůrovcových kalamitách se blíží takřka dvaceti procentům rozlohy šumavského parku“ [Česká televize, 18.9.2008, 19:30]. Není sám, i další politici používali téma Šumavy před volbami se zcela mylnými znalostmi, jak ukázalo pořádané Fórum kandidátů. Např. o 15 až 20 procentech kůrovcem postižených lesů NPŠ mluvil lídr SNK-ED Lumír Mraček, který také, stejně jako František Štangel z ODS, desetinasobně navýšil plochu holin, které v parku vznikly kácením kůrovcových stromů a následným působením větru. S apokalyptickým mottem také jihočeská ODS vstoupila do předvolebního boje, když 13. října (na pouhý týden) otevřela na českobudějovické radnici jednostranně pojatou výstavu Zachraňme Šumavu. Představena zde byla též stejnojmenná petice Svazu obcí Národního parku Šumava žádající kácení kůrovcem napadených stromů park neparť. Petici dostaly všechny radnice v Jihočeském a Plzeňském kraji a některé se zapojily i do sbírání podpisů pod ni.

Národní park se od ostatních lesů liší účelem, kterým zde není pěstování stromů, nýbrž ochrana divoké přírody. Kůrvec byl na Šumavě po tisíciletí přirozenou součástí postupných proměn pralesovitých ekosystémů, kde stromy odumíraly a rodily se nové. Suché stromy jsou součástí cyklů postupné obnovy pralesa. Proto ve vybraných částech národních parků proti lýkožroutům nezasahují. Kácení má probíhat jen v pásu na okrajích – kvůli ochraně sousedních lesů – a také v některých nepřírozených porostech nižších poloh, kam je nutné uměle vracet buky a jedle.

Co se stane s životem pod zemí, když plošně odstraníme les a vznikne holina? Odpověď na tuto a podobné otázky hledal při svém nedávném výzkumu v šumavském národním parku prof. Rusek, mezinárodně uznávaný expert na půdní faunu. Svými poznatky, které jsou představeny v říjnovém díle pořadu Přidej se (ke shlédnutí na: <http://www.ceskatelevize.cz/vysilani/1129337346-pridej-se/208562248410015-09.10.2008-12:45.html>) jednoznačně prokázal, že ponechání stojících suchých stromů jsou nejlepším způsobem, jak zase obnovit les.

S pomocí tiskové zprávy Hnutí DUHA Edvard Sequens

Rysí hlídky – a co Vy?

Podle odborných odhadů u nás pytláci za posledních 20 let zlikvidovali nejméně 500 rysů. Rysí hlídky monitorují výskyt rysa ostrovida na Šumavě a svou neustálou přítomností v terénu odrazují potenciální pytláky. Speciálně vyškolení dobrovolníci také vyhledávají rysí stopy, trus a srst (tzv. pobytové znaky), které potom slouží CHKO Šumava a Akademii věd ČR k dalším zoologickým výzkumům. Rysí hlídky se snaží informovat místní obyvatele o své činnosti. V obcích nacházejících se v areálu výskytu rysa ostrovida distribuují informační letáky o velkých šelmách a jejich nezastupitelné roli v lesním ekosystému.

Svou neustálou přítomností v terénu působí dobrovolníci z rysích hlídek jako prevence pytláctví – pytlák může být hlídkami přistižen přímo při činu a v tom případě mu hrozí obvinění z trestného činu pytláctví. Členové hlídek dále rozmísťují v lese cedulky s upozorněním, že území sledují dobrovolné hlídky. Stejně jako vlčí hlídky v Beskydech jsou rysí hlídky neaktivnější v zimě (probíhá lovecká sezóna, zimní srst je kvalitnější než letní).

K ilegálnímu odstřelu rysa dochází nejčastěji v noci za úplňku (kdy je nejlepší viditelnost) na místech tzv. újedišť. Újediště jsou místa v blízkosti posedů, kam myslivci přivázejí zvěř „na přilepšenou“ např. zrní, seno, ovoce apod. Rys, přicházející k újedišti za snadným úlovkem, se potom často sám stane kořistí číhajícího myslivce. Činnost rysích hlídek je proto rozdělena na část denní a část noční. Ve dne účastníci mapují terén, shromažďují pobytové znaky rysa a do map zakreslují nalezená újediště. V noci potom tato újediště obcházejí (pohybují se ovšem pouze po cestách, jednak aby neplašili zvířata, jednak aby myslivec číhající na posedu omylem nezaměnil člena rysí hlídky za lovnou zvěř) a sledují, zda nedochází k nelegálním odstřelům rysa.

Chtěli byste sami přispět k ochraně rysů před pytláky? Zapojte se! Přijďte na Rysí hlídky! OSTROVIDĚNÍ, to je úvodní školení nových účastníků Rysích hlídek v Lipce 7. až 9. listopadu 2008. Závazné přihlášky je možné vyplnit na www.selmy.cz. Další informace: Hnutí DUHA Praha Lublaňská 18, 120 00 Praha 2, Tel./fax: 222514759, rysi.hlidky@hnutiduha.cz.

Edvard Sequens

Parkoviště pro úředníky, nebo místo pro hraní?

Obyvatelé domů v Jeronýmově ulici, bezprostředně sousedící s úřadem magistrátu města, se brání výstavbě parkoviště. To má vzniknout na dvoře vnitrobloku pro 26 automobilů včetně garáže pro 5 vozidel. Ve dvoře se sice již částečně parkuje, nyní má ale dojít k redukci zeleně a zásadnímu zkapacitnění parkoviště. Dvůr by si zcela jistě zasloužil revitalizaci, ovšem jak už to tak bývá, když územní plán nestanoví jinak, proč se zabývat funkcí klidové zóny, kterou jednoznačně dvorana vnitrobloku pro obyvatele je, když úřad potřebuje (?) v první řadě pohodlné parkování? Ptát se, proč není lokalita řešena komplexně, proč součástí návrhu není kvalitní řešení občanské vybavenosti nebo dětského hřiště, prostě obyčejných věcí, které dělají město městem a vnitroblok místem pro klidné bydlení, je zbytečná. Není totiž norma, o kterou by se dalo opřít. Calla tedy pomohla obyvatelům zpracovat připomínky, které by snad mohly vést k nalezení alespoň částečného kompromisu mezi nerovnými účastníky stavebního řízení – investorem a dotčenými obyvateli.

Pavla Matějková

Zahájeno územní řízení o přeložce Strakonická – M. Horákové

Do 6. 11. 2008 bylo možné podávat připomínky v rámci územního řízení o umístění přeložky silnice přes ulici M. Horákové do ulice Strakonická. Dne 6. 11. v 10 h se konalo veřejné projednání na Stavebním úřadě v Kněžské ulici. Calla bude v řízení uplatňovat především požadavky na ochranu zvláště chráněných živočichů, kteří se v dotčeném území vyskytují.

Pavla Matějková

Boletice – téma stále hodné diskuze

Calla přivítala ve čtvrtek 16. 10. 2008 na besedě "Stále ohrožené Boletice", odborníka na slovo vzatého, docenta Víta Grulich. Přednáška byla věnována jak přírodním cennostem lokality, tak aktuálnímu stavu Boletic a v neposlední řadě problematice cestovního ruchu. Docent Grulich upozornil kromě jiného na problém větrné kalamity, ke které by potenciálně, s ohledem na padlé lesní porosty Knížecího stolce, mohlo dojít vykáčením pro skicentrum na Špičáku. Zásahem do přírody by přirozeně bylo i vybudování technické a veřejné infrastruktury, rekreačního zázemí a čerpání vody pro umělé zasněžování. Co se týče managementu, Grulich jednoznačně konstatoval, že jedinečné hodnoty Boletic jsou podmíněny zachováním režimu území vojenského újezdu. Vojenská činnost je natolik specifická a pro zachování přírodních hodnot tohoto území nutná, že ji lze těžko jiným typem hospodaření plnohodnotně nahradit.

Pavla Matějková

Nemusíte se mnou souhlasit

Stejně jako každý účastník ankety Strom roku mám radost z vítězství památné římovské lípy. Snad i o to větší, že mám v paměti její první ošetření v osmdesátých letech, kdy se podařilo najít státní prostředky z rozpočtu státní ochrany přírody na celkovou rekonstrukci parčíku v Římově. Před vyhlášením výsledků jsem lípu „navštívil“ a v duchu jí prvenství přál. Nejen kvůli sobě, ale zejména pro všechny její příznivce, kteří jí dali svůj hlas. Záměrně píši „dali“, neboť tady vidím první ze dvou stínů vržených na tuto anketu. Ano, dárcovská SMS je moderní a operativní forma hlasování, ale vědomky i nevědomky takto podporujeme, respektive financujeme mobilní operátory, jejichž stožáry ve většině případů hyzdí krajinu a způsob projednávání výstavby těchto stožárů je daleko od pravidel zásad slušnosti a k respektování zájmů ochrany přírody a krajiny.

Chápu, že organizačně je náročné zabezpečit hlasování jiným způsobem, byť příklady z elektronických sběrných petičních archů jsou běžné. Otázkou ale pravděpodobně je, jak mnoho je nadace závislá na takto získaných prostředcích. Kdysi Calla odmítla grant Nadace Partnerství podporující projekt podporující NPR Brouskův mlýn. Důvodem bylo dárcovství finančních prostředků od firmy MONSANTO. Tímto gestem jsme sice přišli o potřebné peníze, ale získali si úctu a respekt u nevládních organizací. Anketu Volíme strom roku přímo sponzoruje firma SKANSKA, realizující mimo jiné dopravní i další stavby, při nichž padají stovky stromů. Ano, může jít o morální satisfakci, stejně jako u LIDLA. Nebo se můžeme utěšovat, že jde v případě poskytnutých prostředků na údržbu lípy za vítězství o peníze z druhé ruky. Mně ale SKANSKA vadí a ke stromům mi prostě nesedí.

Vladimír Molek

Světový den veganství

Zatímco první říjnový den oslavily svůj svátek vegetariánky a vegetariáni, na první den měsíce listopadu připadá Světový den veganství. Vedle nich měli příležitost zřít se alespoň na jeden den „Kyklopů mravu“ i ostatní lidé: Česká vegetariánská společnost připravila při této příležitosti mnoho akcí – na Vegetariánském dni, každoročně konaném, představila diplomovou práci Jitky Medřické na téma Psychologické a sociální aspekty vegetariánství (více informací na <http://www.vegspol.cz/>) a připravila nahrávku recitace Ovidiových Proměn v podání Richarda J. Bartáka.

Verše o vegetariánství staré dva tisíce let si můžete poslechnout na:

<http://www.vegetarian-vegan.cz/view.php?cisloclanku=2006100005>

Eva Suchanová

Učení Pýthagorovo

(...) On první zavrhl přísně
předkládat na stůl maso a první otevřel ústa
k moudrým a hlubokým slovům, jimž bohužel nevěřil každý:
„Chraňte se poskvřňovat svá těla, vy smrtelní lidé,
hanebným jídlem! Je obilí tady a ovoce stromů,
větve k zemi jež sklání, jsou hrozny zde bujného vína,
jsou zde plodiny sladké a ty, jež na ohni péci,
ve vodě vařiti možno; vždyť nikdo vám nebere mléko,
nebere sladký med, jenž voní mateřidouškou.
Štědrá rodička země vám bohatství dává, i pokrm,
bez vraždy dává co jíst, a bez všeho krveprolití.
Masem ukájí hlad jen zvěř, a ještě ne všechna:
koně, krávy a ovce a kozy jen travou se živí.
Jenom divoké šelmy, jimž dravost je vrozena krutá,
jako arménští tygři a lvové, ve hněvu hrozní,
jako medvěd a vlk, ti z kořisti krve se těší.
Běda, ach, jaký to zločin, když maso se do masa vkládá,
dravé a lačné tělo když tuční polknutým tělem,
a když je živočich živ zas jiného života smrtí!
Při této hojnosti všeho, jež země nám přináší,
naše nejlepší matka, snad těší tě žvýkat zuřivým chrupem
žalostné kusy masa a řídit se Kyklópů mravem?
Cožpak nemůže člověk, leč záhubou jiného tvora
ukojit žaludku hlad, té neslušné hltavé šelmy?

S ČD za hranice všedních dnů

Poučení ochotnou slečnou ze zákaznické infolinky stojíme ráno s kočárkem předlouhou frontu u pokladny na budějovickém nádraží. Přesně podle pokynů jsme dorazili „nejméně půl hodiny před odjezdem vlaku“. Když na nás přichází řada, požádám pokladní o vystavení jízdenky SONE+ a místenky na Pendolino mezi Brnem a Břeclaví do oddílu pro rodiče s dětmi.

„Ty v..e, to je hledání na půl hodiny,“ oduší zděšeně pokladní.

Po několika marných pokusech o vystavení žádané místenky zavolá na pomoc kolegyni z vedlejší pokladny. Fronty u obou fungujících pokladen se začnou ještě o poznání víc klikatit halou. Po rychlém vysvětlení druhá pokladní odbíhá a ta „naše“ učiní další marné pokusy, načež zavolá kamsi telefonem a snaží se dosáhnout cíle takto. Asi přítel na telefonu.

„Přece vidíte, že mi to nejde,“ sdělí snaživá paní skrz špehýrku a rezignovaně pohlédne na znervóznělou frontu. Váhá, znovu zkouší počítač přemluvit ke spolupráci, ale mašinka na jejím stole je tvrdohlavá.

„Musíte počkat. Ustupte stranou a pusťte ty lidi, nebo dneska neodjede nikdo.“

Tak takový zvrat jsme nečekali. Od odjezdu vlaku nás dělí čtvrt hodina, nemáme lístek a musíme nastoupit s kočárkem, králíkem v košíku, miminem a batohy. Zmateně ustupujeme stranou, paní odbavuje lidi jedoucí „normálními“ vlaky do Strakonice, Prahy nebo Krumlova. Ještě však někomu zavolá a posílá nás do mezinárodní pokladny, kde by měli vědět, jak se ta zpropadená místenka kupuje. Po dvojím upozornění od ní dostanu i již vytištěnou jízdenku SONE+.

Pádíme s kočárkem do mezinárodní pokladny. Ochotná paní sice přesně ví, co má dělat, zato jí několikrát za sebou zhasne monitor počítače. Konečně zaplatíme kýžený jízdní doklad, běžíme podchodem, vynášíme po schodech kočárek s velmi, velmi nervózním Jáchymem a snažíme se zjistit, kudy ho dostaneme do vlaku.

Pak už všechno probíhá normálně – zmatky při umísťování kočárku, nerudná (ale svěží) důchodkyně, která nechce uvolnit místo v oddíle pro matky s dětmi, protože jsme „dva a dvě místa tu přece jsou“, průvodčí doporučující nám cestovat přes půl republiky na představku, náhradní autobusová doprava z Břeclaví do Hodonína v důsledku odcizení jakéhosi důležitého drátu na trati. A mezitím Pendolino s opravdu ochotnou paní průvodčí, které jsme si mohli alespoň postěžovat.

Takže místenky na Pendolino si kupujte raději v Brně. Oni je totiž ve stanicích, kam tento český Šinkanzen nezajíždí, neumějí vydávat. Jen bych potřeboval poradit, jak to mám v tom Brně s kočárkem stihnout, když přestupní rezerva činí za předpokladu dodržení jízdního řádu úžasných čtrnáct minut...

Jiří Řehounek

- - - - - Malý opravník biologických omylů - - - - -

Krkvacovitě zmatky

Je to paradox. Krkvacovití jsou v rámci České republiky jednou z nejsnadněji rozpoznatelných skupin ptáků. Beze zbytku to ovšem platí hlavně pro ořešníka, kavku, straku „zlodějku“ a sojku „bonzačku“ z Krkonošských pohádek. Problém nastává při určování černě zbarvených příslušníků této čeledi, která z pro laika těžko pochopitelných důvodů patří do řádu pěvců.

Už brzy k nám přiletí velká hejna černých ptáků, kteří jsou v lidovém podání označováni jako „vrány“. Považuji čtenáře Ďáblíku za natolik biologicky vzdělané, že bych se je neodvážil podezírat v tomto bodě z neznalosti. Jedná se samozřejmě o havrany polní (které ostatně obyvatelé Budějovic dobře znají ze Sadů), občas se mezi nimi objeví i pár kavek obecných. Přilétají z východní Evropy, pročež se jim v mém rodném Polabí přezdívalo „ruské vlaštovky“, a přezimuje jich u nás dva až čtyři miliony ročně. Oproti třem tisícovkám našich hnízdících havranů, kteří se na zimu odlétají rekreovat do Středomoří, je to opravdu ohromné množství.

Ten omyl je hluboce zakořeněný. Už Josef Svatopluk Machar začíná svůj „Návod na zimní píseň“, jinak parodii na kýčovitě lyrické rýmovánky, veršem: „Vem bílý sníh a na něm černé vrány...“. A to přesto, že na většině našeho území odnepaměti převažují vrány obecné šedé, jejichž peří je zbarveno černě zhruba z poloviny, jen západ a jihozápad ovládají jejich černé příbuzné. Protože se jedná o dva poddruhy téhož druhu, vyskytují se u nás často i kříženci.

Havrana od černé vrány poznáte podle menší hlavy, štihlejšího zobáku a pěřových „kallhotek“. Nejnápadnějším znakem je ovšem u havranů lysina u kořene zobáku, kterou však mají pouze dospělí ptáci. Kromě toho se u nás vyskytuje také jejich příbuzný krkavec velký, opravdu nápadně větší než vrány a havrani.

S krkvacovitými pěvci nemají ovšem potíže jenom prostí občané a čeští básníci, ale i čeští překladatelé. Desítky let totiž tvrdošíjně překládali a přebásňovali slavnou Poeovu báseň „The Raven“ jako „Havrana“. Až v poslední době někteří novátoři přišli ve svých překladech se překvapivým odhalením, že Poeův opeřenec je vlastně krkavec.

A co na to havran? „Never more!“

Jiří Řehounek

Future City Game v Českých Budějovicích

Mezinárodní organizace British Council zahájila v České republice projekt Kreativních měst, který bude v příštích 3 letech realizován ve 14 evropských zemích. Projekt je v České republice odstartován tzv. **Future City Game (Hra budoucí město)**, která se **od 24. do 25. listopadu** uskuteční v **Českých Budějovicích**. Akce je organizována ve spolupráci s Městem České Budějovice a Centrem pro komunitní práci.

Vizi Českých Budějovic je vytvoření města přívětivého pro život. České Budějovice chtějí být městem ekonomicky prosperujícím, dopravně dostupným, rozvíjejícím pozici kulturně-společenského a vzdělanostního centra Jihočeského kraje, městem pečujícím o svou historii, tradice, vzhled a životní prostředí a zejména městem příjemným pro kvalitní a bohatý život, které stojí za to navštívit. Proto zde bude 24. – 25. listopadu na radnici (nám. Přemysla Otakara II.) realizována Hra na téma Kvalita života obyvatel v Českých Budějovicích z hlediska řešení situace v dopravě, kultuře, v oblasti bydlení atp.

Hra Budoucí Město je nástrojem, který umožní lidem nalézt tvůrčí naplnění vizi a řešení dlouhodobých problémů, kterým čelí moderní evropská města. Cíl hry je jednoduchý – přijít s nejlepším nápadem, jak zlepšit život v Českých Budějovicích. Hráči soutěží v týmech a mají za úkol navrhnout, otestovat a představit své nekonvenční, ale přesto realizovatelné nápady a návrhy představitelům města, odborníkům a ostatním

hráčům. Na konec hry všichni zúčastnění volí nejlepší myšlenku a společně přemýšlí o tom, jak mohou být nápady využity ve městě i potom, co hra skončí.

V současné době organizátoři hledají tvůrčí obyvatele města, kteří by se chtěli do hry zapojit a podpořit svými nápady změnu jihočeské metropole v místo přívětivé pro život. Zájemci se mohou hlásit do pondělí 17. listopadu 2008 na tomas.chovanec@cpkp.cz.

Podrobné informace o projektu jsou uvedeny na www.britishcouncil.cz a www.cpkp.cz.

Pozvánky na akce

Hnutí DUHA, místní skupina České Budějovice,

Vás zve na besedu

o Rysích hlídkách

Přednášet bude **Jan Stýskala** z Hnutí DUHA

pondělí 10. listopadu v 16.30 hodin

na **Přírodovědecké fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích**, Branišovská 31,
Veselovského posluchárna

Za posledních 20 let zabili pytláci v České republice nejméně 500 rysů. Počet rysů žijících na Šumavě se stále zmenšuje. Populace v Jeseníkách a Labských Pískovcích jsou téměř vyhubeny.

Zelený čtvrtek:

„Pohřbeni za živa?“

s Mgr. Lukášem Čížkem, Ph. D.

z Entomologického ústavu AV ČR

Jak ochránářské pověry a bezohledné lesnictví spojenými silami pracují na likvidaci obyvatel starých stromů. O tom, co se stalo s našimi lesy a co je třeba udělat, abychom vymírajícím organismům vázaným (nejen) na staré stromy dali šanci přežít.

Čtvrtek 20. listopadu 2008 od 18 hod v galerii Měsíc ve dne, Nová ul. 3, České Budějovice.

Vstupné dobrovolné.

Více informací:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Fráni Šrámka 35, České Budějovice, tel.: 387310166,
calla@calla.cz, <http://www.calla.cz>

Rosa – společnost pro ekologické informace a aktivity, Senovážné nám. 9, České Budějovice, tel.: 387
432 030, rosa@rosacb.cz, <http://www.rosacb.cz>

Akce je podpořena grantem z Islandu, Lichtenštejska a Norska v rámci Finančního mechanismu EHP a Norského finančního mechanismu prostřednictvím Nadace rozvoje občanské společnosti, Ministerstvem životního prostředí a z prostředků Magistrátu města České Budějovice.

Příště: 11. 12. 2008 v 18.00 hod. – Udržitelné vánoce

Calla společně se sdružením Naše Podještědí a SZ Janův Důl Vás srdečně
zvou na odborný seminář o problematice případné obnovy těžby
uranu na našem území.
Seminář s názvem

TĚŽBA URANU V SOUVISLOSTECH

se uskuteční **20.listopadu 2008 v libereckém centru Babylon** a bude doplněn o
výstavu fotografií Břetislava Lipčeje - krajina na kolenou.

Vstup zdarma, program na www.calla.cz/uran/seminar

Účast nutno potvrdit do 15. listopadu 2008.

Bližší informace: Hana Gabrielová, hana.gabrielova@calla.cz, 777027012.

Vážení přátelé, dovolujeme si Vás srdečně pozvat na seminář *určený
převážně zástupcům občanských sdružení a místních samospráv:

Ochrana stromů a zeleně ve městech a obcích

který se koná ve ***čtvrtek 27. listopadu 2008 od 9 do 18 hodin***
v prostorách **Klubu techniků na Novotného lávce, Praha 1.**

Více informací na: martin.skalsky@arnika.org, telefon: 775 168 026

Chcete si postavit solární elektrárnu?

EkoWATT zve na semináře o přípravě záměru výstavby fotovoltaické elektrárny. Jak může fotovoltaická
elektrárna vypadat? Kde ji postavit? Jak postupovat? Lze získat dotaci? Ekonomika investice. Přijďte 12.
nebo 13. listopadu 2008 na seminář v Písku, Praze nebo Chrašticích (Středočeský kraj).

Kapacita je omezená, je nutno se předem přihlásit na: alena.svobodova@ekowatt.cz, tel.: 266 710 247.

Pozvánka s programem zde: http://www.ekowatt.cz/library/seminare/pozvanka_seminarPVE.pdf

Vydry v lázních? Přijďte na přednášky Matouše Šimka z ČNF pro vydry

„Třeboňsko – ptačí ráj“

12.11.2008 od 19 hodin v Třeboni v lázních Aurora

20.11.2008 v 19 hodin v Bertiných lázních v Třeboni

Ekologická poradna sdružení Calla – poradenství pro Vás

Mimo běžná témata ekologické poradny u nás můžete hledat pomoc v oblastech, na které se
specializujeme:

Procesně-právní poradenství - metodická i právní pomoc občanům, obcím a občanským aktivitám při
rozhodování o stavbách a činnostech ovlivňujících životní prostředí, zapojování veřejnosti do procesů
posuzování vlivů staveb na životní prostředí, využívání zákonů o poskytování informací, zakládání
občanských sdružení, organizování občanských aktivit, zprostředkování posudků. *Za tuto oblast poradny
odpovídá Pavla Matějková, dosažitelná na telefonu 387 311 381, e-mail: pavla.matejkova@calla.cz.*

Ochrana přírody a krajiny - odborná pomoc v oblasti biologie a ochrany přírody, chráněná území a péče o ně, územní a druhová ochrana přírody (se zaměřením na entomologii a botaniku), ekopedagogické využití chráněných území. *Za tuto oblast poradenství je zodpovědný Jiří Řehounek, volejte ho na telefon 387 311 381 nebo pište na e-mail: rehounekj@seznam.cz.*

Obnova těžbou narušených území - přirozená obnova těžbou narušených území (především ve šterkopískovnách), poradenství při tvorbě rekultivačních plánů využívajících přirozenou obnovu, využití těžbou narušených území v druhové ochraně a ekologické výchově a ekologie obnovy (restoration ecology). *V této oblasti Vám poradí Jiří Řehounek, kterého najdete na telefonu: 387 311 381, ale spíše na e-mailu: rehounekj@seznam.cz.*

Trvale udržitelná energetika - poradenství občanům, obcím i občanským sdružením v oboru obnovitelných zdrojů energie, jejich možnostech, dostupnosti, podporách pro realizaci, legislativě apod. Právní a všestranná informační pomoc obcím, u nichž by mohlo být vybudováno konečné úložiště vysoce radioaktivních odpadů, archiv informací k jaderné energetice. *Pro odpovědi z oblasti energetiky se obraťte na Edvarda Sequense na telefon: 387 310 166, e-mail: edvard.sequens@calla.cz.*

Alternativy pro zemědělství - informace o pěstování technických plodin v zemědělství a jejich dalším využití. Konzultace pro zemědělské podniky v oblasti energetické soběstačnosti: pěstování energetické biomasy, využití biopaliv. Archiv videí, fotografií, publikací a informačních materiálů o pěstování, zpracování a využití konopí setého. *Poradnu v oblasti zemědělství u nás vede Hana Gabrielová, kterou kontaktujte pomocí telefonu: 387 310 166 nebo e-mailu: hana.gabrielova@calla.cz.*

Poradenské hodiny pro veřejnost v kanceláři sdružení - Fráni Šrámka 35, České Budějovice:

Pondělí - 10 až 13 hodin (především energetika)

Středa - 13 až 15 hodin (především procesně-právní poradenství)

15 až 17 hodin (především alternativy pro zemědělství)

Čtvrtek - 14 až 17 hodin (především ochrana přírody a krajiny a ekologická obnova po těžbě surovin)

Osobní návštěva mimo poradenské hodiny je možná po předchozí domluvě. Využijte poradenství pomocí e-mailu: poradna@calla.cz. Písemné spojení: Calla, P.O. BOX 223, 370 04 České Budějovice.

Zpravodaj Ďáblík vydává:

Calla - Sdružení pro záchranu prostředí

Naše adresa: P. O. BOX 223 370 04 České Budějovice

Sídlo: Fráni Šrámka 35, České Budějovice

Telefon a fax: 387 310 166

Telefon: 387 311 381

E-mail: calla@calla.cz

Internet: <http://www.calla.cz/>

Naše konto: 3202800 – 544 / 0600 GE Money Bank, pob. České Budějovice

IČO: 62536761

Starší čísla občasníku Ďáblík najdete na stránkách sdružení Calla.

Uzávěrka dalšího čísla je 30. listopadu 2008.

» Nechcete-li dostávat tento zpravodaj, napište nám a my Vás okamžitě vyřadíme z adresáře. «

» Chcete-li se přihlásit k jeho pravidelnému odběru, pište na calla@calla.cz «

Vydávání zpravodaje Ďáblík je podpořeno grantem z Islandu, Lichtenštejska a Norska v rámci Finančního mechanismu EHP a Norského finančního mechanismu prostřednictvím Nadace rozvoje občanské společnosti.

